

ALGEMEEN VLAAMSCH VERBOND werd op 6 juli 1919 in Brussel opgericht als bondgenootschap van gematigde flaminganten, met uitsluiting van de activisten, om hun bedrijvigheid te coördineren naast en boven de verschillende politieke partijen. Het betrof hier in hoge mate de voortzetting van de actie van het Vlaamsch-Belgisch Verbond, dat tijdens de eerste wereldoorlog onder Vlaamse uitgewekenen op basis van het zgn. Minimumprogramma door de katholiek Frans van Cauwelaert en de liberaal Julius Hoste jr. was opgericht. Het Algemeen Vlaamsch Verbond wenste alle Vlaamse verenigingen te groeperen, die dit programma als gemeenschappelijke en onmiddellijke actie wilden aanvaarden. Reeds begin 1919 was een voorlopig Vlaamsch Secretariaat opgericht, dat onder de leiding stond van Vital Celen, en kwam voor de propaganda een Vlaamsch Fonds tot stand. Vóór de officiële stichtingsdatum telde men reeds ongeveer tweehonderdduizend leden, maar dit hoge getal sloeg op de leden van de aangesloten verenigingen.

In het hoofdbestuur zetelden o.m. Alfons van de Perre, Gustaaf Borginon en Emiel Vliebergh als katholieken, August Vermeylen als socialist en de liberalen Julius Hoste jr. en Maurits Sabbe. Dit „neutrale” samengaan werd door Mgr. Rutten veroordeeld, waarop Frans van Cauwelaert tot de Luikse bisschop een open brief richtte waarin hij de verdediging van het Algemeen Vlaamsch Verbond op zich nam. In feite overigens was dit Verbond overwegend katholiek, zowel ten gevolge van de talrijke toetredingen van katholieke verenigingen die per arrondissement als (Katholiek) Vlaamsch Verbond werden gegroepeerd, als ten ge-

volge van socialistische en liberale aarzelingen. Met en naast het Algemeen Vlaamsch Verbond sloen de katholieken zich bovendien aaneen in een Katholieke Vlaamsche Landsbond. Met dit al kwam het Verbond moeilijk van de grond. Het had enige betekenis bij de verkiezingen van november 1919, liet gedurende enige jaren nog af en toe van zich horen, maar de flaminganten bleven hoofdzakelijk elk in eigen partij werken en met Het Vlaamsch Front was er van meet af een breuk geweest. Als nieuwe poging tot algehele Vlaamsgezinde samenwerking dient het Verbond dus als een mislukking te worden beschouwd.

LITERATUUR: M. Basse, *De Vlaamsche Beweging van 1905 tot 1930*, II (1933, p. 50-55); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914/1939*, I (1969, p. 259-261); - A.W. Willemsen, *Het Vlaams-nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940* (1969, tweede uitgave, p. 125-126 en 161-163).

REGINALD DE SCHRYVER